

# ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

## ABONAMENTELE:

In Capitală: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.  
 In Districe: , 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.  
 In Străinătate: , 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

## OBSERVATORIUL METEOROLOGIC

Buletin atmosferic, Vineri 12 Aprilie

Elemente climatice	EST		AZI
	2 ore p.m.	8 ore seră	
Temperatura aerului la număr	23.0	16.9	13.6
" " maximă	—	24.1	—
" " minimă	—	—	7.0
Barometru redus la 0°	752.9	752.0	753.8
Tensiunea vaporilor în milimetre	10.3	9.9	8.0
Urechecul relației în procente	49	70	69
Vântul și direcția dominată	8	S.E.	N.E.
Evaporatarea apăi	2.0	3.5	4.2
Ploaia	0.4	0.6	0.4
Astinența (0-100)	0.0	0.0	0.0
Nebulositatea (0-10)	53.1	—	59.5
	3	2	1

## Aspectul zilei:

Eri. Toată ziua și noaptea senin, vînt slab, soarele a strălucit îl ore.

Astăzi dimineață, rouă multă, senin, vînt slab.

Barometru se urca.

Directorul Observatorului: St. Hepes.

NOTA.— Temperatura este dată în grade centigrade și media calculată prin formula:  $\frac{5+2p+8+M}{4}$ .

inălțimea barometrului în milimetri de mercuriu.

Intervalele și vîntul este date în metri pe secundă. Evaporatarea apăi și ploaia sunt acordate în milimetri de grosime. Gradul de claritate a cerului se măsoară cu grade actinometric, socotite 0 grade la întuneric și 100 grade, atunci când cerul ar fi cu desăvârșire fară nori și în atmosferă năr fi vaporii de apă. Nebulositatea este măsurată de la 0 la 10; cifra 0 înseamnă un cer cu totul senin, iar 10 arată un cer cu desăvârșire acoperit de nori.

—

Londra, 23 Aprilie.

Daily News constată că în urma refuzului esprimat de Rusia de a face o anchetă asupra luptei de la 30 Martie, raporturile între guvernul rus și cel englez sunt din ce în ce mai rele.

"Standard" crede că discuțiunea privitoare la incidentul din Pendjeh va fi oarecare timp.

(Havas).

—

La Cotroceni se vor face mâine experiente cu tunurile-revolver Nordenfeld înaintea comisiunii de apărare.

M. S. Regele va fi de față la aceste experiente.

Comisiunea ce a însoțit pe d. Stoljan, ministru al domeniilor, la Severin spre a alege un loc pentru construirea ocoalelor de rămători, a ales două locuri, unul din susul orașului pe marginea Dunării, iar altul din josul orașului în apropiere de Topolița.

A mai ramas acum constatarea care din aceste două locuri prezintă multe avantajuri igienice pentru oraș.

—

In strada Tărănilor s'a surpat iernapote o casă până în temelii. Din noapte nu s'a întampnat nici un pericol.

—

Ieri dimineață un lucrător a fost striat între două mașini la gara de la Nord. Nenorocitul se află în spitalul Filantropia, intr-o stare foarte critică.

—

Ieri s'a prezentat d-lui prim-ministrului delegațione a județului Tulcea, însărcinat să supune Regelui, conform legii de organizare a Dobrogei, dorințele și im bunătățirile ce ar trebui introduse în județul Tulcea.

Az, poate, această delegație va fi priorită în audiență la M. S. Regele.

—

Neintrinindu-se, în zioa de 7 Aprilie, numărul membrilor fixat prin statute, adunarea generală a "societății pentru invățătură poporului român", s'a amânat pînă ziaua de Duminică 14 Aprilie.

Intrunirea, în localul societății din curtea bisericii Sf. Ecaterina.

Cestuiurile la ordinea zilei sunt: a) votarea bugetului, b) darea de seamă de fondurile generoșilor donatorilor săcute în folosul societății, c) și alte cestuiuri care se vor propune de către membrii societății.

—

La 25 sau 26 Aprilie va sosi în București unul din distinții ingineri captatori, d. Fauch. D-sa va fi însărcinat de ministerul domeniilor, spune "Voînta Națională", cu captarea apelor de la băile Calimănești din județul Vâlcea.

Tot în acest scop s'a comandat casei Litmann et Comp. o sondă pentru constatarea izvoarelor.

—

D. S. Hepes, directorul observatorului meteorologic de la Herăstrău, este însărcinat de ministerul domeniilor cu facerea unei stații meteorologice la Constanța.

D. Găfencu, inginerul liniei Cernavoda-Constanța, s'a însărcinat cu facerea ob servațiunilor.

—

"Românul" spune că redacțiunea ziarului umoristic "Calicul" din Sibiu (Transilvania) a trimis pentru reposatul Rosetti o cunună, jumătate de lauri și jumătate de mărgăritărele, legată cu o panglică albă cu această inscripție:

Calic ai venit, pentru calicai ai luptat, și calic te duci!

Du-te în pace la Dumnezeu și îl roagă să nu ne lasă fără de execitorul ai testamentului tău.

"Vooste și vei putea.

Luminează-te și vei fi.

—

D. Mucenic Dinescu, în numele țărănilor, a rostit acest discurs:

Durere mare este în țară; văile noastre au răsunat întristate.

Țărănește plângere amară; un cataclism se întâmplă în noaptea de 7 spre 8 Aprilie. C. A. Rosetti muria.

Sătenii au cunoscut și iubit pe Rosetti, pentru că dănsul 'i-a cunoscut,

'i-a iubit și 'i-a ajutat.

## Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In România: La administrație, Tipografia Stefan Mihăilescu, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondența ziarului din județ.

In Paris: La Societe Havas, place de la Bourse, 8.

In Viena: La Heinrich Schalek, I, Wollzeile, 12, Bioul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.

In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, No. 58, Bioul de anunțuri pentru Germania.

## ANUNCIURILE:

Linia mică pe pagina IV . . . . . 30 bani.

Reclame pe pagina II-a 5 lei. | Reclame pe pagina III-a 2 lei.

Scrisorile nefrancate se refuză.

Articolele nepublicați nu se inapoiază.

Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă

## Imormântarea lui C. A. Rosetti

(10 Aprilie 1885)

Discursul Presei pronunțat de d. Bordeanu, redactor la "Națiunea".

Domnilor.

Un mare dolu se intinde asupra tărei intregi. C. A. Rosetti nu mai este.

Adevăratul creator al ziarismului politic la noi, el a luptat fără preget aproape o jumătate de secol pentru libertatea presei, și cele din urmă cuvințe rostite de dănsul în reprezentanța națională au fost pentru apărarea acestor libări. Smuls din mijlocul nostru el a trebuit să aibă cel puțin mulțumirea intimă că a reușit în fine a distrugătoarele barierelor care ne impiedică de a exprima cugetările noastre prin scris și prin găzduită.

Studentul român de la Viena a fost reprezentat la immormântarea lui C. A. Rosetti de d. Al. Ciurcu, directorul ziarului "L'Indépendance roumaine".

Studentul Universității din Iași a fost reprezentat de d. Inotescu, președintul ziarului "Universitatea românească".

Studenții români de la Viena au fost reprezentati la immormântarea lui C. A. Rosetti de d. Al. Ciurcu, directorul ziarului "L'Indépendance roumaine".

Studentul Universității din Iași a fost reprezentat de d. Inotescu, președintul ziarului "Universitatea românească".

La Cotroceni se vor face mâine experiente cu tunurile-revolver Nordenfeld înaintea comisiunii de apărare.

M. S. Regele va fi de față la aceste experiente.

Comisiunea ce a însoțit pe d. Stoljan, ministru al domeniilor, la Severin spre a alege un loc pentru construirea ocoalelor de rămători, a ales două locuri, unul din susul orașului pe marginea Dunării, iar altul din josul orașului în apropiere de Topolița.

A mai ramas acum constatarea care din aceste două locuri prezintă multe avantajuri igienice pentru oraș.

—

In strada Tărănilor s'a surpat iernapote o casă până în temelii. Din noapte nu s'a întampnat nici un pericol.

—

Ieri dimineață un lucrător a fost striat între două mașini la gara de la Nord. Nenorocitul se află în spitalul Filantropia, intr-o stare foarte critică.

—

Ieri s'a prezentat d-lui prim-ministrului delegațione a județului Tulcea, însărcinat să supune Regelui, conform legii de organizare a Dobrogei, dorințele și im bunătățirile ce ar trebui introduse în județul Tulcea.

Reintrând în țară, el reluată în 1857 publicația ziarului său, dându-i astădată titlul de "Românul", care corespunde mai bine cu era de maturitate politică în care intra națiunea.

Puind interesele permanente ale tărei mai presus de orice considerații personale, "Românul" nu încearcă un singur minut de atenție a fi cel mai călduros apărător al instituțiilor ce ne dedeseră și în special al libertății presei, pe care astăzi, mulțumită fundatorului lui, o posedăm întreagă și neatinsă.

Iată, domnilor, marele cetățean ce plângă România; iată apărătorul sădrușă și luminează poporul asupra drepturilor sale antice și neprescribibile. De și cu intrarea armelor turco-rusești în țară, libertatea presei fu sugurată și autorul mișcării de regenerație a României fură esilați, Rosetti continuă apostolatul ce întreprinsese, apără cu aceeași căldură de înimă în ziarele stăriile drepturile noastre, și fi destul de fericit a vedea recunoște în parte prin tractatul din 1856.

Reintrând în țară, el reluată în 1857 publicația ziarului său, dându-i astădată titlul de "Românul", care corespunde mai bine cu era de maturitate politică în care intra națiunea.

Puind interesele permanente ale tărei mai presus de orice considerații personale, "Românul" nu încearcă un singur minut de atenție a fi cel mai călduros apărător al instituțiilor ce ne dedeseră și în special al libertății presei, pe care astăzi, mulțumită fundatorului lui, o posedăm întreagă și neatinsă.

Iată, domnilor, marele cetățean ce plângă România; iată apărătorul sădrușă și luminează poporul român.

Cestuiurile la ordinea zilei sunt: a) votarea bugetului, b) darea de seamă de fondurile generoșilor donatorilor săcute în folosul societății, c) și alte cestuiuri care se vor propune de către membrii societății.

—

La 25 sau 26 Aprilie va sosi în București unul din distinții ingineri captatori, d. Fauch. D-sa va fi însărcinat de ministerul domeniilor, spune "Voînta Națională", cu captarea apelor de la băile Calimănești din județul Vâlcea.

Tot în acest scop s'a comandat casei Litmann et Comp. o sondă pentru constatarea izvoarelor.

—

D. S. Hepes, directorul observatorului meteorologic de la Herăstrău, este însărcinat de ministerul domeniilor cu facerea unei stații meteorologice la Constanța.

D. Găfencu, inginerul liniei Cernavoda-Constanța, s'a însărcinat cu facerea ob servațiunilor.

—

"Românul" spune că redacțiunea ziarului umoristic "Calicul" din S

Ultimul său cuvânt fostă: «De soartă săteanului să ne preocupăm mai puțin seamă».

Nă ajuns că o viață iuteagă să intereseat de soarteoa noastră; dar și urmășilor să le-a lăsat prin testament grija despre noi.

Mult ne-a lăbit și mult a suferit pentru noi. De aceea durerea noastră este mare. De aceea, sărbători suntem cu sufletul astăzi, când sprinjitorul nostru pleacă dințe noi.

Mormântul rece va închide corpul său neinsuflețit; dar nici când năr putea să ne rețească recunoștința noastră.

Lacrările săteanului vor incălzi neîncet mormântul marelui patriot. Însuflările de sfintele sale sfaturi, să ne simili a devine ceea ce el a dorit să fim.

Să facă cerul ca actele marelui cetăean să inspire și pe alții să meargă pe calea grea și spinosă pe care a descris-o și-a mers părintele Patriei, ilustrul Rosetti!

## DECRETE

Gimnasiul din Roman, gimnasiul real din Târgoviște și Peatră și gimnasiul din Târgoviște trec cu totul în sarcina Statului și se vor inscrie în bugetul ministerului cultelor și instrucțiunii publice.

Primăriile comunelor Roman, Peatră și Târgoviște cedează Statului localele unde sunt instalate actualmente zisele gimnasiuri cu mobiliul și colectiunile didactice ce posedă, pentru a servi și în vîntor acelorași găsimă.

Primăriile comunelor Roman, Peatră și consiliile județene ale județelor Roman, Neamț și Dâmbovița vor plăti Statului pe fiecare an subvențiile următoare, cari î se vor inscrie de oficiu în bugetele respective:

Lei

Primăria comunei Roman . . . . .	10,000
Consiliul județului Roman . . . . .	5,000
Primăria comunei Peatră . . . . .	5,000
Consiliul județului Neamț . . . . .	5,000

Primăria comunei Târgoviște . . . . .	4,000
Consiliul județului Dâmbovița . . . . .	6,000

Orice altă comună urbană care ar avea un gimnasiu poate, plăti sumele coprinse în articolul de sus, obținând recereea gimnasiului său pe seama Statului.

D-nii doctori Bută și Ziteos se depărtează din funcția de administratori în e-propria avere repausatului Dositei Mitropolit.

D-nii Gr. Caracas, Gr. Ștefănescu, Ap. Manescu, C. P. Filitti și Remu Opran se numesc administratori ai averei repausatului Dositei Mitropolit.

C. Ștefan Hepita, inginer și doctor în științe matematice și fizice, s'a numit, pe ziua de 1 Aprilie 1885, în funcția de director al institutului meteorologic din București.

## DIN AFARA

### Anglia și Rusia.

Stările din Londra sunt iarăși nelinișitoare. Organul lui Gladstone «Daily News» declară deșcornitură sgomotele despre cedarea Pendjehului către Rusia și a altor puncte de la granița afgană și zice, că pregătirile militare sunt și acum neapărat trebuințioase.

«Standard» zice, că sănsele pentru negocierile privitoare la delimitarea graniței sunt iarăși mai puțin favorabile, căci Rusia a sulevat cestiuni, ce erau private ca deje rezolvate. — Guvernul englez mai așteaptă amânante de la generalul Lumsden în privința luptei de la Pendjeh. Către numita foae se anunță din Tirpul de la 4. c.: De 14 zile, ce au trecut de la

atacul Rușilor, așa fost folosite de membrii misiunii lui Lumsden de a descoperi cauza conflictului. Rezultatul constată că un ce neindoișoas, că atacul generalului Komarov a fost pe deplin și absolut neprovocat. Afgani n'au inițiat, însă Komarov a impins înainte 3000 de Ruși, până ce a stat în fața Afganilor, cari în vederea acestor inițiatări au luat numai măsurile cele mai necesare de precauție.

«Times» a declarat deja, că acest incident nu poate provoca mari dificultăți și după ce s'ar resolva cestiuni-ne.

Nicătoare nu liniștesc lumea în privința temerii de un răsboiu. Așa Gazeta de Varșovia spune, că Rusia face acum toate pregătirile necesare spre a luce Heratul. Numita foaie scrie: «Guvernul nostru n'a declarat nică odată în mod oficial sau oficios, că Rusia n'ar avea pretenții asupra Heratului; când însă norocul resboiu lui va da Heratul în mâinile noastre, vom ști negresit să ne loiosim de avantajele situației și, ținând sabia lui Damocle d'asupra imperiului anglo-indian, vom reuși să ră îndeceală să hotărîm multe cestiuni arțătoare europene în folosul nostru. Pentru noi resboiu cu Anglia nu e grozav și n'avem motiv de a ne speria de amenințările engleze și a ne da îndărăt; în Asia centrală vom avea de operat într-o populație care simpatisează cu noi; Heratul poate fi în mâinile noastre mai năște, de căt ca un detașament de trupe anglo-indiane să treacă granița afgană, și apoi nu ne va fi greu de a întări Heratul și să asigura pentru noi; paguba însă, pe care oştirile noastre va aduce Indiei, nu va putea fi comparată cu blocada coastelor noastre și cu pierderile comerțului nostru....»

Articolul numitei își termină textual: «Resboiu Rusiei cu Anglia nu poate fi localizat în Asia, el se va intinde în Europa și va duce poate la redeschiderea cestiunii europene și la un rezultat, care cu greu va fi în favoarea Angliei. El va fi o mare nenorocire internațională, ce va strica Anglia mai mult decât tuturor, pe care însă ea îl poate înlătura, indată ce va preferi o pace rea unui conflict bun.

Dacă guvernul englez, care asigură pe toată lumea de tendințele ei pacifice, le-ar avea în realitate, atunci ea neînțărziat ar revoca pe lordul Dufferrin și pe Lumsden, cari amândouă joacă rolul de agenți provocatori.

### Italia în Africa.

Scrisorile primite din Massauah de către societatea afrițană din Neapole anunță: Regele Ioan stăruște a arăta sentimentele ostile; nu de mult el a silit pe călătorul Traversi să se întoarcă la Massauah. Egiptenii părăsesc orașul Keren. O mie de cămile cu femei și copii au sărit la Massauah și se așteaptă o altă mie. Prin urmare este neapărat necesară înaintarea Italienilor spre a asigura drumurile.

Din Dongola se anunță cu data 8 Aprilie: Indigenii colportă săgomele trupelor italiene înaintea de la Massauah spre Kassala.

Arabi de pe Nilul Alb, dincolo de Chartum, părăsesc pe Mahdiul, care a pus pe oamenii săi să se jefuiască președintei.

## DIN TRANNSILVANIA

Citim în «Gazeta Transilvaniei» de la 10 Aprilie:

Stările telegrafice, ce ne sosiră eră seara și azi de dimineață de la Deva, ne spun că procesul intentat d-lui avocat dr. Avram Tincu înaintea tribunalului din Deva s'a terminat cu achizițarea acuzației.

Judecătorii din Deva au găsit că nici un fel de delict nu i se poate imputa d-lui Tincu după lege. El a vorbit în adevăr în Martie 1883 că popor în biserică din Deva criticând cu asprime proiectul de lege pentru scoalele medie, asupra căruia avea să se pronunțe adunarea poporului de atunci, dar vorbirea lui nu cuprindă nimic, ce s'ar putea interpreta după lege ca agitație în contra naționalității maghiare.

Cu alte cuvinte acul de acuzație făcută la 29 Septembrie 1883 contra d-lui Tincu și a soțului său n'are nici un temei legal, de unde rezultă că bieții oameni au fost hărăti și prigojniți două ani de zile fără a fi vinovați de vreo crimă său de vr'un delict.

Intrădevăr nici nu putea illustra mai bine și mai învederat regimul volniciel și al terorismului, sub care găsești poporul nostru românesc, ca această sentință a judecătorilor din Deva.

Ce a vorbit d. Tincu cătă popor?

A zis că Ungurii dela 1848 și până azi n'au invățat nimic;

A zis că absolutilismul nemțesc nu ni-a atacat limba și nu ni-a impeditat dezvoltarea cum face azi liberalismul maghiar;

A accentuat că proiectul de lege pentru scoalele medie este menit a impiedeca și paraliza învățământul nostru românesc;

A constatat că legea poreclită

«pentru egală indreptățire a naționalităților» și sancționată de Maiestatea Sa nu este luată în considerare și că guvernul nu pune în aplicare legile sancționate, ceea ce dovedește că guvernul față cu națiunea română nu e sincer, ci din contră o persecută și că de aceea și-a pierdut increderea la Români; în fine a accentuat că azi suntem amenințați a ne perde scoalele române, măne va fi amenințată limba română și în biserică.

Toate acestea le-a pronunțat d. Tincu în convințea că într'un stat, care se laudă a fi model de stat constituțional și liberal, este iertat a critica faptele guvernului și a discuta proiectele de lege ce se prezintă Parlamentului.

Dar d. Tincu a vorbit înaintea țărănilor Români, adevăranță unor cetățeni de a două mănu, cărora nu le este permis a avea dorințe, aspirații, băchi postulate. De aceea d. Tincu a agitat.

Parcă țărănilor Români nu simte și așa destul de amar, că regimul unguresc trătează mult mai mașter cu el, de cătă au tractat guvernele nemțesci! Parcă numai discursul d-lui Tincu ar fi produs mare nemulțumire din tară!

Dar în zadar! Așa este azi la noi obiceiul tărării, ca cei ce pledează pentru drepturile popoarelor nemaghiare să fie infierăți de agitatorii și turbărători periculoși și să fie urmăriți fără considerare, dacă au călcăt legea sau nu.

Prigonirea cu oră ce preț a fruntașilor poporului nostru mai are încă un scop destul de infernal și periculos. Contrarii noștri voiesc ca prin asemenei prigoniri să descurajeze pe conduce-

itori poporului român, să-i facă să avere că coloarma legal și să se arunce în brațele fatalismului și ale re-signației mute. E natural, că în casu acesta le-ar fi foarte ușor teroriștilor dela putere a «sericii» această țară în infinit după pofta inimii lor.

Fie sigură adversaril neamului nostru că pofta d'a ne vedea pe toți pitându-ne și tărându-ne dinaintea lor, nu li se va împlini nică odată!

Cuvinele omului de caracter și de omenie, bărbatului consciu de demnitatea sa de-a de pept cu oră și cine și dă lupta cu curagi și cu energie pentru drepturile poporului.

Să stie asupritorii noștri de aici că acest soi de oameni încă n'a dispărtut din mijlocul poporului român și că nici un fel de terorisare nu-l va putea abate din calea datoriei lor sfinte, patriotice și naționale.

Adevărul și dreptatea vor trebui să triunțe mai curând sau mai târziu. Sentința tribunalului din Deva este o dovadă viuă pentru aceasta.

## DIN JUDEȚE

«Democratul» spune că la Ploiești sunt de lemn vine atât de falsificat și amestecat cu alte substanțe oleoase încât nu se mai stie de gustul adevaratului unt-de-lemn de altă dată și nu se mai poate mâncă și nici arde prin candele fără un miros greu și de nesuferit.

«Orientul român» din Galați atrage atenția administrației comunale locale asupra stării în care se află plantăriile de pe piața Stefan cel Mare, dinaintea grădinii publice.

Pentru ca să se prindă și să se desvolte boschetele din cele două părți, ele fusese îngrădită cu grilaje solide de lemn, și într-o zi de un gardist în permanență îngrijită și dobitoacele erbivore păpăzite, ce se aduna împrejurul grilajelor ca să le atace. De la un timp, gardist nu s'a mai văzut, d'atunci erbivorele ne mai fiind impedicate, au escaladat barile, au năvălit asupra boschetelor și le au spărate de ample jalea pe privitor. Tot din cauza lipselui de pază, mare parte din grilaje și mai toată bâncile fixate pe alei au disperat, iar vagabonii depun la tulipan arbuștilor, cu totul alt-cova de căt expresia recunoscătorie pentru umbra ce li se mai oferă.

Cu puține parale comuna, ar putea reda arbustilor viață și vizitatorilor plăcută priveliște de mai năște. Dar și gardistul de punct trebuie să i se preciseze bine punctul, interzicându-i sejescursurile pe la cărăciunile vecine.

Consiliul comunei Galați a ales trei ajutoare: pe d. A. Călinescu, inginer, C. Serbescu, fost magistrat, licențiat în drept, avocat și C. Drăganescu, comerciant.

Să închiriat local pentru școală comercială.

«Dunărea de Jos» din Tulcea affă că trei soldați ruși, desertând din răndurile armatei ruse au fost arestați în Tulcea. El ar fi desertat din pricina lipselui de hrana și a bătăilor.

«Acesti trei soldați au declarat că vor să ramână supuși Români. Prefectura le-a procurat haine civile nouă reținând uniformele lor la depositul poliției, și fiind meșteșugari (lămpări) s'au și angajat să lucreze în localitate.

Cu inima strânsă de durere am putut constata prin noi înșine în județ putină arătură

urmeze galeria și să ajungă astfel săcările și treptele cari erau aproape; dar în față unul asemenea torrent era cu neputință; cuna săzii din inapoi, cum să reziste impulsului lui și bucuriilor de lemn pe cari le ducea.

Același cuvânt pe care el zisește maestrul, el repetă și el:

— Suntem pierduți!

Sosiseră până la noi.

Numai pe aci, strigă maestrul, care singur între noi părea că și-a păstrat săngele rece, numai pe aci, spre vechele lucrări, ne este singurul nostru refugiu.

Vechile lucrări erau o parte a minelui părăsită de multă vreme, și unde nimănul nu se ducea, dar pe care maestrul o vizită adesea, când era în căutarea vrunei curiosități.

— Întoarce-ți-vă înapoi, strigă el, și dai-mi o lămpă, ca să vă conduc.

De obicei, cănd vorbea, cel-alii el rădea în față, sau i se intorcea spatele dând din umeri; dar acum cel mai tarz și pierduseră puterile de care erau așa de mandri, și, la vocea acestui bătrân de care rădea cu cinci minute înainte, toți se supuaseră; în instincție toate lampile il fură înținse.

Repede lăua una, și cu cealaltă apucându-mă de mâna, formără capul trupel. Pentru că ne duceam în același sens cu curentul, mergeam re-pe.

Nu stiam în cotro ne duceam, dar mi revenise speranța.

(Va urma).

### FOIȚA «ROMANIEI LIBERE»

— 12 Aprilie —

HECTOR MALOT

## ORFANI!

### A DOUA PARTE

IV.

Povestirile lui Alexis nu m' spuse să tot ce voi să știu, și nici răspunsurile unchiului Gaspard nu m' sătis-

făcuseră, căci când l'intrebai:

— Ce este cărbunele de pămînt?

El m' respundea tot-d

pentru un subiect. Formele subordonate acesteia (a căror expresie generală este principiul cauzelor suficiente) sunt mijlocul, prin care ideea se multiplică în individii isolati și trecitori, a căror număr în privința ideei este cu totul indiferent. Principiul cauzelor este așa dar o a doua formă, în care intră acum ideea, ajungând la cunoașterea subiectului ca un unu individ.

Lucrul isolat, precum ne apare conform principiului cauzelor, este dar numai o obiectivare mijlocită a lucrului în sine (care este voineță), între care lucru în sine și acel lucru individualizat se mai afișă ideea, ca singura obiectitate nemijlocită a voineței, care nu a primit altă formă proprie cunoașterii așa precum ne este dată de cătăcea a reprezentării în genere, adică de «a fi obiect pentru un subiect». De aceea și este ea singură obiectitatea cea mai adecvată ce este cu putință a voineței sau a lucrului în sine, este chiar întregul lucru în sine, numai sub forma reprezentării: și aci este cauza marei concordanțe între Platon și Kant, de să după toată rigoarea, ceea ce spun amândoi nu este identic. Lucrurile individuale însă nu sunt obiectătăi, cu totul adecvate ale voineței, ci în ele voineță este intuinetă prin acelle forme a căror expresie comună este principiul cauzelor suficiente, dar cărui sunt condiția cunoașterii, așa precum este dată individului ca individ; căci în adevăr, dacă este permis a argumenta dintr-o ipoteză imposibilă, noi nu am mai cunoaște lucruri individuale, nici întâmplări, nici schimbare, nici mulțime, ci într-o cunoaștere pură și neintuinetă am contemplat numai idei, numai scara obiectivării acelui unel voinețe, a adevărăturii lucrului în sine, și prin urmare lumea noastră ar fi un *Nunc stans*: dacă noi, casuște ale cunoașterii, nu am fi totdeodată indivizi, adică dacă perceperea noastră nu ar fi mijlocul printre corp, delă ale cărui afectiuni prindere, care însuși nu este de cătă voineță concretă, obiectitate a voineței, prin urmare un obiect între obiecte, și care, ca un asemenea obiect, îndată ce intră în cunoașterea cunoșteoare, nu intră de cătă numai sub formele principiului cauzelor suficiente și prin urmare presupune și prin aceasta introduce timpul și toate celelalte forme, ce le exprimă acel principiu. Timpul este numai privirea frântă și împărțită, ce o are individul despre ideile cărui sunt afară din timp, adică *eterne*: de aceea zice Platon că timpul este imaginea misericordiei eternității: *ελανος επων κινητη χρονος*.

§ 33.

Așa dar noi ca indivizi nu avem nici o altă cunoaștere de cătă aceea supusă principiului cauzelor suficiente, această formă însă exclude cunoașterea ideilor. Astfel, dacă este totuști cu putință să ne ridicăm de la cunoașterea lucrurilor individuale la cunoașterea ideilor, aceasta nu se poate întâmpla decât prințorii schimbare în subiect, corespunzătoare și analog acelui mari schimbării a întregului fel al obiectului și în urma căreia subiectul, întră cătă cunoaștere o idee, nu mai este individ.

Să ne aducem aminte din cartea precedentă, că înțelegerea în genere se ţine și ea de obiectivarea voineței pe treptele ei mai înalte și că sensibilitatea, nervii, creierul, nu sunt altă de cătă expresiuni ale voineței în acest grad al obiectivării sale, ca și celelalte părți ale fizicii organice, și că prin urmare reprezentările astfel produse sunt tot așa de destinate la serviciul ei, ca niște mijloace spre ajungerea scopurilor ei mai complicate (*τολοτεστός*), spre susținerea unei fizice cu multe și felurile întrebunțință. Dacă originea dar și după natura ei, inteligența este în total supusă voineței și precum obiectul nemijlocit, care prin aplicarea legii causalității devine punctul ei de plecare, este numai voineță obiectivă, asemenea și or-cre cunoaștere formată în aplicarea principiului cauzelor rămăne într-un raport mai mult sau mai puțin de aproape cu voineță. Căci individul își afișă trupul său ca un obiect între obiecte, cu care acest trup are raporturi și relații felurite după principiul cauzelor, a căror cercetare îl conduce din tot-d'una, când mai de aproape când mai de departe, încă în apoi spre trupul său, așa dar spre voineță sa. Obiectele intrând în acest raport cu trupul, adică cu voineță, prin formă principiului cauzelor, inteligența supusă voineței nu va putea fi de altceva decât cunoașterea relațiilor produse în obiecte după principiul cauzelor, adică a diferențelor lor raporturi în spațiu, timp și causalitate; căci numai prin acestea obiectul este interesant individualul, adică are o relație cu voineță lui. De aceea inteligența, întră căt este în serviciul voineței, nici că cunoaște alt-ceva în obiecte de căt relațiile lor, cunoaște obiectele numai întră căt i se intăricează în acest timp, la acest loc, sub aceste imprenjurări, din aceste cauze, cu aceste efecte, cu un cuvânt: ca obiecte

individuale; și dacă s'ar ridica toate aceste relații, i-ar dispărea și obiectele, tocmai fiind că ea nu cunoasce în ele nimic altă. Si nu trebuie să ascundem, că nici stînțele în esență nu studiază în obiecte alt-ceva de căt tot numai relațiile lor, raporturile de timp, de spațiu, cauzele prefacerilor naturale, compararea figurelor, motivele întâmplărilor, va să zică numai relații. Ceea ce deosebește stînța de cunoașteră comună este numai forma ei, sistematizarea, înlesnirea înțelegării prin subsumarea cauzelor individuale sub o generalitate în urma subordinării noțiunilor și prin cunoașterea completă ce se dobîndește astfel. Toată relația nu are însăși de căt o existență relativă, d.e. or-cre existență în timp este asemenea o nexistență: căci timpul este numai forma, sub care unuia și aceluiași obiect i se pot atribui insușiri opuse: de aceea tot ce este ca fenomen în timp, este și nu este: căci ceea ce desparte începutul său de sfîrșit este tocmai timpul și numai timpul, ceea ce în esență sa trecător, relativ, fără consistență, ce se numește aci durată. Timpul însă este forma cea mai generală a tuturor obiectelor cunoașterii supuse serviciului voineței și tipul primivit al tuturor formelor ei.

De regulă inteligența rămăne tot-d'una supusă serviciului voineței, precum s'a și născut pentru acest serviciu, oare-cum a înflorit din voineță ca și capul din trup. În animale această servitute a inteligenței sub voineță nu poate inceta nică odată. În om o asemenea incetare se întâmplă numai excepțional, precum vom vedea îndată mai de aproape. Această deosebire între om și animal se exprimă în afară prin deoseberea raportului între cap și trup. La animalele inferioare capul și trupul sunt crescute și confundate într-un: la toate capul este plecat spre pămînt, unde se afișă obiectele voineței, chiar la cele superioare capul și trupul sunt mult mai unite de căt la om, al cărui cap pare a fi așezat liber pe trup, purtând de acesta, dar nu supus lui. Această eminență omenească o arată în gradul cel mai înalt. Apollo din Belvedere: capul zeului muselor, privește într'un orizont întins și stă cu atâtă libertate pe umeri, în căt pare a fi cu totul liberat de trup, liberat de grijiile pentru sustinerea lui.

## VARIETATI

Păcăra ca preservativ în contra invaziunii omizilor. Toată lumea cunoaște desăturate caușe de către omizi. Părțile verzi, datătoare de viață vegetației sunt adesea fără mișă, și în special frunzele pomilor rodiritor.

Mijloacele pentru stărirea acestor vandrăi păgubitorii nu ne ar fi necunoscuți, dacă am și momentul când trebuie să le aplicăm.

Cine nu știe d.e. că insectele depun ouăle lor pe crânci și trunchiurile arborilor, și în prevederea lor instinctivă, pentru a le asigura în contra iernelor riguroase, ele le învelește într-un fel de pânză subțire, sau le tapisează cu un soi de peră foarte fin?

Mijlocul cel mai simplu pentru a scăpa de ele ar fi neșprădat de a culege toate acele cuiburi de pe crânci de-a curăța grămezelile de ouă de pe tulipane *indalca* - *ce-a căzut frunza arborilor*, de oarece mai târziu coloarea acelor cuiburi e modificată prin ploaie și, devenind ceva mai închisă, ele se fac mai puțin vizibile ochiului.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu ajutorul unei pensule o bântă circulată de cărăuș, să chiar doar, căutându-se însă, pe căt e posibil, ca păcăra întrebunțată să fie de varietate groasă. Bentele circulare de păcăra vor avea o lungime de la 10 pînă la 15 centimetri, după cum și omizile sunt de numeroase și după cum au mai multă energie de a se urca. Viscositatea (clasticitatea) păcărei trebuie întrebunțată prin reinnoirea strătorelor la fiecare 3 sau 6 zile, după cum timpul este mai mult sau mai puțin uscăciuș, repetându-se această operație în timpul urărălor pe arbor, care aproximativ și de o lună sau două.

Unul dintre mijloacele cele mai eficace și mai practice în acelaș timp, pentru a nimici răul chiar și după apariția lor, adică și după invadarea omizilor, sau mai ales pentru a opri invazia lor și asupra arborilor vecinilor, ce până atunci sunt neatacăți, este *înțrebunțarea păcărei în banile circulare pe tulipine*.

Acest procedeu este foarte ușor. Pe tulipine arborului neatinis de omizi, se face cu aj

